

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 16 januari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o) att kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall Lars August Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor;

2:o) att förre fästningsbyggnadsarbetaren Carl Johan Andersson må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor;

3:o) att förre faktoriarbetaren Axel Andersson må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor;

4:o) att skrivbiträdet vid krigsarkivet Toni Haustedt må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid nämnda arkiv, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor;

5:o) att förrådsförmannen vid arméns intendenturförråd å Karlsborg Carl Johan Emanuelsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid nämnda förråd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor;

6:o) att förutvarande arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott Karl August Ekegren må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor; samt

7:o) att förutvarande faktoriarbetaren Johan Vilhelm Nilsson må från och med den 1 oktober 1919 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 16 januari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer samt anförde därvid följande:

1:o.

»Uti en till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ställd skrift har kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall Lars August Johansson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Johansson, som alltsedan den 16 juni 1902 varit anställd vid fästningsbyggnadens stall såsom kusk och stallförman, har enligt utlåtande av *fortifikationsbefälhavaren i Boden* under nämnda tid städe plikttroget och ordentligt skött sin tjänst, tills han för någon tid sedan angripits

[1.]

*Ang. pen-
sion åt
kusken L. A.
Johansson.*

[1.] av svår sjukdom, som han otvivelaktigt ådragit sig under tjänstgöring och som alltmera tilltagit samt gjort honom snart sagt oförmögen till allt arbete.

Enligt intyg av fästningsläkaren G. Andersson lider Johansson av kronisk ledgångsreumatism i knä-, hand- och åtskilliga fingerleder samt är i följd härav oförmögen att gå och utföra något som helst arbete. Någon avsevärd förbättring är, enligt läkarens utsago, knappast att förvänta, utan torde snarare sjukdomen komma att fortskrida och angripa allt flera leder.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i övrigt, att Johansson är född den 6 oktober 1851; att han sedan år 1910 åtnjutit en kontant avlöning av 100 kronor i månaden; samt att han är medellös.

Med överlämnande av de till ärendet hörande handlingarna har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 mars 1919 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå beviljande åt Johansson av en årlig pension av 600 kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning.

I häröver den 29 mars 1919 avgivet utlåtande har *statskontoret* anført, att då Johansson, enligt vad handlingarna utvisade, lede av kronisk sjukdom och till följd därav vore oförmögen att utföra något som helst arbete, någon pension av statsmedel syntes bära beredas honom. Vad beloppet beträffade, ville statskontoret erinra därom, att pensioner å tillhoppa 600 kronor eller samma belopp, som blivit för Johansson föreslaget, enligt riksdagens beslut åren 1911 och 1912 beviljats stallförmannen vid krigsskolan å Karlberg G. A. Karlsson, vilken tjänat staten under 40 år. Statskontoret ifrågasatte därför, huruvida icke, med hänsyn till Johanssons jämförelsevis korta tjänstetid av 17 år, pensionsbeloppet borde i någon mån nedsättas och skäligen bestämmas till 500 kronor.

I likhet med vederbörande myndigheter anser även jag giltiga skäl föreligga för en framställning till riksdagen om beviljande av pension åt Johansson. I fråga om storleken av pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad statskontoret i ärendet föreslagit.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall Lars August Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

[1.]

2:o.

Uti en den 15 februari 1919 dagtecknad, till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ställd skrift anhöll stenarbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Carl Johan Andersson, att fortifikationsdepartementet måtte gå i författning om utverkande åt honom av något statsunderstöd eller pension efter erhållet entledigande från ifrågavarande anställning.

[2.]

Ang. pension åt f. fästningsbyggnadsarbetaren C. J. Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtades, att Andersson, som vore född den 11 juni 1859, varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad under 18 år samt arbetat under 5 år hos entreprenör vid fästningsbyggnaden och under 9 år vid statens järnvägars underhållsarbeten; att han under sitt arbete vid fästningsbyggnaden ådragit sig svårt bräck; att han till följd härav samt på grund av genom ålder nedsatta kroppskrafter vore oförmögen att med arbete försörja sig och sin familj; samt att han därjämte vore medellös.

Fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg tillstyrkte framställningen.

Med skrivelse den 5 april 1919 överlämnade *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t samt anförde därvid, att Andersson innehade den ålder och — om hans anställning hos entreprenör, såsom i förevarande fall vore skäligt, medräknades — även den tjänstetid, som i allmänhet fordrats av fästningsbyggnadsarbetare för utverkande åt dem av pension, vartill komme, att han under arbetet i kronans tjänst ådragit sig skada, för vilken ersättning ej enligt lag tillkomme honom. Med anledning härav hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte dels i proposition till 1920 års riksdag föreslå beviljande från allmänna indragningsstaten av en pension till Andersson av 500 kronor, att utgå från och med år 1920, dels ock bevilja Andersson en gratifikation från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter å 250 kronor, beräknade för sista hälften av 1919, då Andersson nödgades lämna sin anställning.

Uti häröver den 7 maj 1919 avgivet utlåtande anförde *statskontoret*, att då det av arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagna

- [2.] pensionsbeloppet syntes motsvara vad som enligt kungörelsen den 8 november 1918 skulle under liknande förhållanden tillkomma en arbetare vid statens järnvägsbyggnader, statskontoret icke hade annat att erinra mot förevarande förslag, än att, då Andersson, såvitt handlingarna utvisade, ännu icke entledigats från sin anställning vid Karlsborgs fästningsbyggnad, ärendet endast syntes böra föranleda framställning till riksdagen om medgivande därtill, att Andersson finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 500 kronor årligen.

Genom beslut den 16 maj 1919 medgav Kungl. Maj:t, att en gratifikation av 250 kronor finge, därest Andersson före sista hälften av år 1919 lämnade sin anställning vid fästningsbyggnaden, till honom utbetalas från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter.

Det synes mig vara med billighet överensstämmande, att Andersson kommer i åtnjutande av pension utav statsmedel under sin återstående livstid. Gentemot det föreslagna pensionsbeloppet, 500 kronor, har jag icke något att erinra. Enligt vad jag inhämtat, erhöll Andersson den 30 juni 1919 avsked från sin anställning, och har han således, jämlikt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut, för senare hälften av år 1919 ägt uppbära en gratifikation av 250 kronor. Vid sådant förhållande torde pensionen böra utgå från och med den 1 januari 1920.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att före fästningsbyggnadsarbetaren Carl Johan Andersson må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

3:o.

- [3.] Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 28 april 1919 hemställde *styresmannen för Karl Gustafs stads gevärsfaktori*, att artilleridepartementet måtte hos Kungl. Maj:t söka utverka proposition till riksdagen om pension för faktoriarbetaren Axel Andersson, vilken samma dag på egen begäran erhållit avsked från sin anställning vid faktoret.
- Ang. pension
åt f. faktori-
arbetaren
A. Andersson.*

[3.]

Av nämnda skrivelse jämte därvid fogade ålders- och läkarbetyg framgick, att Andersson, som vore född den 14 februari 1849, varit anställd vid faktoriet sedan den 27 oktober 1890, mesta tiden i egenskap av släggare; att det härmed förenade tunga arbetet möjligen varit bidragande orsak till ett ljunskbräck, för vilket han undergått operation åren 1913 och 1914 och som i allt fall till sist överstigit hans krafter samt gjort honom nödsakad att sluta sin anställning därstädes; att vid avgången ur tjänsten lämnats honom de bästa vitsord över hans arbete, flit och uppförande; samt att hans avlöning under åren 1914—1918 i medeltal uppgått till 1,459 kronor utom krigstidstillägg.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 maj 1919 anförde *arméförvaltningens artilleridepartement*, att departementet i likhet med styresmannen ansåge billigt, att bemålde på grund av orkeslöshet och sjukdom till arbete numera oförmögne arbetare bereddes hjälp till hans livsuppehälle genom pension. I fråga om storleken av denna funne sig departementet, med hänsyn till Anderssons tjänstetid och åtnjutna löneförmåner ävensom till det belopp, som Kungl. Maj:t i proposition till 1919 års riksdag, nr 85, i ett liknande fall föreslagit för en med honom jämställd arbetare vid faktoriet, såsom pension böra föreslå ett belopp av 600 kronor. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Andersson en årlig pension av 600 kronor att utgå från och med den 1 maj 1919 eller, om detta ej läte sig göra, från och med år 1920. Därest Kungl. Maj:t skulle anse proposition icke kunna till den då samlade riksdagen avlätas, hemställde artilleridepartementet, att Andersson för år 1919 måtte från gevärsfaktoriets medel erhålla en gratifikation å 400 kronor och att i sådant fall pension äskades åt honom från och med år 1920.

Statskontoret avgav den 24 maj 1919 infordrat utlåtande i ärendet samt anförde därvid följande:

På grund av de remitterade handlingarnas innehåll syntes skäl föreligga att åt ifrågavarande faktoriarbetare bereda någon pension efter långvarig, väl vitsordad tjänstgöring, med vilken han på grund av sjuklighet den 28 april 1919 upphört. Beträffande pensionsbeloppet hemställde statskontoret — under åberopande av sitt utlåtande den 27 januari 1919 och Kungl. Maj:ts till 1919 års riksdag avlämnade proposition nr 85, däruti föreslagits, att riksdagen måtte bevilja åt faktoriarbetaren C. G. Carlsson en årlig pension av 600 kronor — att Kungl. Maj:t

- [3.] måtte föreslå 1920 års riksdag medgiva, att Andersson finge från och med 1920 års ingång under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor. Mot bifall till arméförvaltningens förslag om tilldelande åt Andersson av en gratifikation för år 1919 å 400 kronor att utgå av gevärsfaktoriets medel hade statskontoret intet att erinra.

Genom beslut den 13 juni 1919 medgav Kungl. Maj:t, att en gratifikation av 400 kronor finge för år 1919 till Andersson utbetalas från ordinarie vapenanslaget.

Under åberopande av vad i ärendet sålunda förekommit och då jag icke har något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att förre faktoriarbetaren Axel Andersson må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

4:o.

- [4.] Uti skrivelse till Kungl. Maj:t av den 8 september 1919 har *chefen för generalstaben* hemställt om utverkande av pension åt skrivbiträdet vid krigsarkivet Toni Haustedt samt till stöd härför anfört följande:
 Ang. pension åt skrivbiträdet vid krigsarkivet Toni Haustedt.
 Skrivbiträdet Haustedt, som vore född den 3 juli 1842, hade sedan februari månad 1892 tjänstgjort vid det med generalstaben förenade krigsarkivet men kunde vid nu fyllda 77 år icke länge beräknas utföra sitt arbete med den noggrannhet, som krävdes.

Genom sin skicklighet att läsa gamla, icke sällan illa skrivna handlingar, varvid en god kunskap i främmande språk varit till gagn, hade hon varit arkivet till stor nytta såväl vid tagandet av avskrifter för arkivets eller andra myndigheters och personers behov som ock vid en del sorteringsarbeten. Hon hade därjämte biträtt vid vidlyftiga registreringar och utfört en betydlig del av renskrivningen för generalstabens krigshistoriska avdelnings räkning samt i sitt arbete alltid utmärkt sig för intresse, flit och omsorgsfullhet.

Det vore sålunda ett för det allmänna gagneligt arbete, som Haustedt utfört, och då hon, såsom skrivelsen bifogat läkarintyg visade, icke

länge torde kunna på detta sätt försörja sig, syntes hon vara förtjänt [4.] av att för sina återstående levnadsår av staten hugnas med pension.

Haustedts inkomst för arbete, utfört för krigsarkivets räkning, hade under de senaste åtta åren i medeltal uppgått till omkring 500 kronor för år. Enligt egen uppgift åtnjöte Haustedt av livränta och bankränta en årsinkomst av omkring 1,600 kronor, varav hon dock vore nödsakad att avstå 600 kronor för underhåll av en å vårdanstalt intagen sinnessjuk syster.

På grund av vad sålunda anförts och med hänsyn till Haustedts höga ålder hemställde generalstabschefen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag om en årlig pension av 500 kronor åt skrivbiträdet Haustedt, att utgå från och med den 1 januari 1921.

I häröver den 12 september 1919 avgivet utlåtande har *statskontoret* anført, att det visserligen, att döma efter den föga betydande ersättning, som under senare åren utgått till skrivbiträdet Haustedt för hennes arbete i krigsarkivet, måste synas, som om hon endast i jämförelsevis obetydlig omfattning anlitats i arbete för statens räkning; och med hänsyn härtill skulle det måhända kunna anses i viss mån betänkligt att i detta fall bereda pension av statsmedel. Emellertid hade 1918 års lagtima riksdag under ungefär liknande förhållanden beviljat pension åt renskriverskan Alfhild Maria Westring; och med hänsyn härtill syntes även i detta fall någon pension böra beredas. Åt Westring, som haft en inkomst av sitt arbete av i medeltal 300 kronor för år, hade beviljats en pension av 250 kronor. Skrivbiträdet Haustedt hade i medeltal för år uppburit omkring 500 kronor; och torde på grund härav och med hänsyn till hennes tjänstetid av inemot 28 år ett pensionsbelopp i detta fall av 400 kronor kunna anses skäligt. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att skrivbiträdet Haustedt finge från och med månaden näst efter den, vari hon entledigades från sin anställning vid krigsarkivet, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 400 kronor årligen.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner jag mig böra tillstyrka, att pension av statsmedel beredes skrivbiträdet Haustedt för tiden efter det hon entledigas från sin anställning. Vad pensionens storlek beträffar, anser jag det av statskontoret föreslagna beloppet, 400 kronor, vara skäligt.

- [4.] Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att skrivbiträdet vid krigsarkivet Toni Haustedt må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid nämnda arkiv, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

5:o.

- [5.] Uti skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 8 juli 1919 har *chefen för arméns intendenturförråd å Karlsborg* anhållit, att departementet måtte vidtaga åtgärder för beredande av en årlig pension å 1,200 kronor åt förrådsförmannen vid nämnda förråd Carl Johan Emanuelsson.

Ang. pension
åt förråds-
förmannen
C. J. Emanu-
elsson.

Av skrivelsen jämte i ärendet infordrade upplysningar framgår, att Emanuelsson, som är född den 15 september 1859, erhållit ordinarie anställning vid förrådet den 8 september 1884 och sedermera alltjämt arbetat därstädes, på senare tid såsom förrådsförman; att han på grund av sin stora duglighet och sakkunskap i byggnads- och snickeriarbeten vid förrådet anlåtats såsom sakkunnig i fråga om dylika arbeten samt därvid utan särskild ersättning uppgjort förslag och kostnadsberäkningar, ett arbete som icke ålegat honom i egenskap av förman vid förrådet; att han under denna sin långa tjänstgöring fullgjort alla sina åligganden med sällsynt stort nit och skicklighet samt städse fört en i alla hedrande vandel; att han under de senaste fem åren utom bostad in natura och krigstidstillägg uppburit en kontant avlöning, som i genomsnitt uppgått till omkring 1,200 kronor för år; samt att han vid nu företagen läkarundersökning befunnits dels på grund av kronisk reumatism i vänstra axeln samt de senaste åren allt mera besvärande presbyopi dels ock till följd av genom ålder nedsatta kroppskrafter vara oförmögen att vidare fullgöra det med hans anställning vid förrådet förenade arbete och att för framtiden genom arbete försörja sig.

Med skrivelse den 19 augusti 1919 har *arméförvaltningens intendentsdepartement* överlämnat handlingarna i ärendet samt därvid anfört följande.

I betraktande av Emanuelssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och hans på grund av sjukdom och ålder nedsatta kroppskrafter

krafter funne departementet det vara med rättvisa och billighet överssämmande, att han komme i åtnjutande av något understöd av staten under sin återstående levnad. Med iakttagande av den beräkningsgrund, som av Kungl. Maj:t och riksdagen i allmänhet följts vid beviljande av dylikt understöd, nämligen detsammias bestämmande till omkring två tredjedelar av den årsinkomst vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit, samt med särskild hänsyn därtill att de uppgifter, som varit förenade med Emanuelssons anställning, varit mera maktpåliggande än en vanlig arbetares, syntes det årliga understöd, som skulle tillkomma Emanuelsson, icke böra bestämmas till lägre belopp än 800 kronor.

[5.]

På grund av vad sålunda anförts hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Emanuelsson finge under sin återståeende livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnädd ålder av 60 år erhöle entledigande från sin anställning vid förrådet.

I häröver den 13 september 1919 avgivet utlåtande, har *statskontoret* anført, att med hänsyn till Emanuelssons långvariga och synnerligen väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och då han numera på grund av genom sjukdom och ålder nedsatta krafter icke längre kunde bibehållas i tjänst och vore för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig, goda skäl syntes föreligga att bereda honom pension. Vid sådant förhållande och då statskontoret icke hade något att erinra mot det av arméförvaltningens intendentsdepartement förordade beloppet, 800 kronor, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Emanuelsson finge från och med månaden näst efter den, vari avgång från befattningen ägde rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 800 kronor årligen.

Under åberopande av vad sålunda förekommit och då det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna, av statskontoret tillstyrkta pensionsbeloppet, 800 kronor, synes mig skäligt, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att förrådsförmannen vid arméns intendenturförråd å Karlsborg Carl Johan Emanuelsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas

- [5.] från sin anställning vid nämnda förråd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor.

6:o.

- [6.] *Ang. pension åt arbetaren K. A. Ekegren.* Uti en till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ingiven skrift har förutvarande arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott Carl August Ekegren anhållit om vidtagande av åtgärder för att han måtte komma i åtnjutande av pension.

Av ansökningshandlingarna framgår, att Ekegren, som är född den 3 september 1857, varit anställd vid Borghamns kalkstensbrott såsom snickare i nära 19 år och därvid skött sina åligganden till vederbörandes fulla belåtenhet; att han avskedades, när arbetena vid stenbrottet nedlades den 1 april 1917; att han av sjuklighet är förhindrad att försörja sig med eget arbete; samt att han i övrigt saknar tillgångar.

Fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg har tillstyrkt den av Ekegren gjorda framställningen.

Med skrivelse den 8 november 1919 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet samt därvid anfört, att ehuru Ekegrens anställningstid ej fyllde måttet för vad i sådant avseende plägade fordras för pensions erhållande, departementet likväl, då Ekegren av omständigheter, som varit av honom oberoende, fått upphöra med sin anställning vid kalkstensbrottet, samt med hänsyn till Ekegrens sjukdom och förhållanden i övrigt funne sig böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå beviljandet åt Ekegren av en årlig pension å 300 kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten från och med den 1 januari 1920.

I häröver den 29 november 1919 avgivet utlåtande har *statskontoret* anfört följande:

Då sökanden, enligt vad handlingarna utvisade, varit i statens tjänst anställd under tiden den 1 maj 1898—den 1 april 1917 eller endast inemot 19 år, kunde det visserligen synas i någon mån tveksamt, huruvida pension i detta fall borde beredas. Enligt de bestämmelser, som hittills meddelats angående pensionering av vissa grupper bland arbetare i statens tjänst — kungörelserna den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och

övriga daglönare samt den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning — förutsattes för erhållande av pension, att vederbörande under minst 25 år tjänat staten. Då emellertid, enligt vad handlingarna vidare utvisade, sökanden vid nära 60 års ålder nödgats lämna sitt arbete i statens tjänst i anledning därav, att staten nedlagt den verksamhet, där sökanden haft anställning, och svårighet givetvis då mött för honom att få ny fast anställning samt härtill komme, att sökanden enligt läkares intyg numera vore till följd av sjuklighet oförmögen att med arbete försörja sig, ville det synas statskontoret billigt, att honom bereddades någon pension; och funne sig statskontoret, som med hänsyn till sökandens korta tjänstetid icke hade något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet av 300 kronor, böra tillstyrka bifall till vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit.

[6.]

Även jag anser det vara med billighet överensstämmande, att Ekegren under sin återstående livstid kommer i åtnjutande av pension med föreslaget belopp. Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att förutvarande arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott Karl August Ekegren må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

7:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 18 september 1919 har *styresmannen för Karl Gustafs stads gevärsfaktori* till erhållande av pension föreslagit faktoriarbetaren Johan Vilhelm Nilsson, vilken nämnda dag på egen begäran erhållit avsked från gevärsfaktoret efter att under ett års tid hava av sjukdom varit förhindrad att sköta sitt arbete.

[7.]

*Ang. pension
åt f. faktori-
arbetaren J. V.
Nilsson.*

Av förenämnda skrivelse jämte därvid fogade läkarintyg och prästbevis inhämtas följande:

Nilsson, som är född den 21 april 1857, antogs till arbetare vid gevärsfaktoret den 16 februari 1891 och har, med avdrag av tiden från den 31 augusti 1896 till den 12 april 1898, då arbete till följd av tillverkningens avstannande saknades, sålunda tjänstgjort vid faktoret under

[7.] sammanlagt 26 år samt för arbete, flit och uppförande erhållit de bästa vitsord. Hans avlöning under de senare åren har i medeltal uppgått till 1,634 kronor utom krigstidstillägg. Enligt läkarintyget är han för framtiden på grund av kronisk ledgångsreumatism och neurasteni oförmögen till allt arbete, och har han nu för att försörja sig själv, hustru och sex minderåriga barn ej annat än den hjälp han såsom sjukunderstöd erhåller från en sjuk- och begravningskassa.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 oktober 1919 har *arméförvaltningens artilleridepartement* anfört, att departementet ansåge billigt, att Nilsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle efter avskedstagandet. I fråga om storleken av denna funne sig departementet med hänsyn till nämnda arbetares tjänstetid och åtnjutna löneförmåner ävensom till de belopp, som riksdagen i liknande fall beviljat med honom jämställda arbetare, såsom pension böra föreslå ett belopp av 600 kronor. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Nilsson en årlig pension av 600 kronor att utgå från och med den 1 januari 1920.

Mot förevarande framställning har *statskontoret* uti den 24 december 1919 avgivet utlåtande förklarat sig icke hava annat att erinra än att, då Nilsson under sistlidna september månad entledigats från sin anställning vid gevärsfaktoriet, pension syntes billigtvis böra honom beredas redan från och med den 1 oktober 1919 och icke först med ingången av år 1920, såsom av arméförvaltningens artilleridepartement föreslagits.

På sätt tidigare i ett flertal liknande fall ägt rum, synes även ifrågasvarande faktoriarbetare böra erhålla pension av statsmedel. Det föreslagna pensionsbeloppet giver mig icke anledning till någon erinran. Vid sådant förhållande och då jag i fråga om tidpunkten, från och med vilken pensionen må utgå, ansluter mig till statskontorets uppfattning, får jag hemställa det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att förutvarande faktoriarbetaren Johan Vilhelm Nilsson må från och med den 1 oktober 1919 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.»

Vad departementschefen sålunda under punkterna 1:o—7:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

[7.]

Ur protokollet:

C. E. Odhner.
